

3936357 LCCS/M : สาขาวิชา : วัฒนธรรมศึกษา ; ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

ศัพท์สำคัญ : การดำรงอยู่ / ผดุงครรภ์โบราณชาวมุสลิม / งานอนามัยแม่และเด็ก

ขวัญชัย เกิดบางนอน : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำรงอยู่ของผดุงครรภ์โบราณชาวมุสลิม
ในงานอนามัยแม่และเด็ก : กรณีศึกษาหมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดระนอง (THE FACTORS
INFLUENCING THE SURVIVAL OF THE TRADITIONAL MUSLIM BIRTH ATTENDANT IN
MATERNAL AND CHILD HEALTH WORK : A CASE STUDY IN A VILLAGE OF RANONG
PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : พรทิพย์ อุสุภรัตน์ ศศ.บ., ศศ.ม., เสาวภา
พรสิริพงษ์ ศศ.บ., สม.ม., อุ๋น หมั่นทวี B.A., M.A. 202 หน้า. ISBN 974-662-229-3

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำรงอยู่ของผดุงครรภ์โบราณชาวมุสลิม
ในงานอนามัยแม่และเด็ก การศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ ผดุงครรภ์โบราณจำนวน 1
ราย หญิงมีครรภ์จำนวน 14 ราย และหญิงหลังคลอด จำนวน 32 ราย ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษาทั้ง
สิ้น 4 เดือน ตั้งแต่ 12 พ.ย. 2540 - 10 มี.ค. 2541

ผลการศึกษาพบว่า หญิงมีครรภ์และหลังคลอดในชุมชนมีรูปแบบการรับบริการผสมผสานทั้งแผน
ปัจจุบันและแผนโบราณ กล่าวคือ หญิงมีครรภ์ทุกรายผ่านการฝากครรภ์กับสถานอนามัย เมื่อถึงเวลาคลอด
พบว่า ส่วนใหญ่นิยมรับบริการกับผดุงครรภ์โบราณ ส่วนการดูแลหลังคลอดพบว่า หญิงหลังคลอดทุกรายมีการ
อยู่ไฟตามประเพณีโบราณ สำหรับผดุงครรภ์โบราณยังมีบทบาทสำคัญในการคัดท้อง การทำคลอด และการ
ดูแลหลังคลอด วิธีการให้บริการมีการผสมผสานทั้งแผนปัจจุบันและแผนโบราณเข้าด้วยกัน จากการศึกษาพบ
ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำรงอยู่ของผดุงครรภ์โบราณ มีดังนี้

1. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1) ศาสนา เนื่องจากผดุงครรภ์โบราณเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเช่นเดียวกับชาวบ้าน ทำให้ชาว
บ้านเกิดความไว้วางใจ นอกจากนี้วิธีการให้บริการยังให้บริการแบบมีคหิด ทำให้ชาวมุสลิมซึ่งถือว่าเรื่องเพศ
เป็นเรื่องต้องปกปิด มีความเต็มใจที่จะรับบริการ

2) ความเชื่อเกี่ยวกับการตั้งครรภ์และการคลอด เนื่องจากชาวบ้านมีความเชื่อว่าการตั้งครรภ์เกิดจาก
พระเจ้า ดังนั้นหากเกิดปัญหาจากการให้บริการของผดุงครรภ์โบราณ ชาวบ้านก็ไม่ได้ตำหนิแต่อย่างใด แต่มอง
ว่าเป็นความประสงค์ของพระเจ้า นอกจากนี้ในมุมมองของชาวบ้าน การตั้งครรภ์ไม่ถือว่าเป็นความเจ็บป่วย ดัง
นั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องไปโรงพยาบาล

3) ความสัมพันธ์กับเครือข่ายทางสังคม ชาวบ้านส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใกล้ชิดกับญาติพี่น้อง ทำให้ยังคงมี
การถ่ายทอดความเชื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผดุงครรภ์โบราณและระบบบริการ ประกอบด้วย

1) การยอมรับผู้ให้บริการ เนื่องจากผดุงครรภ์โบราณเป็นผู้อาวุโส รวมทั้งวิธีให้บริการยังมีการผสม
ผสานทั้งแผนโบราณและแผนปัจจุบันเข้าด้วยกัน ทำให้ได้รับความเชื่อถือจากชุมชน

2) รูปแบบบริการ มีลักษณะเรียบง่ายและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน

3) ค่าใช้จ่าย การรับบริการไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก